

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina za
leto 1927
30 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Ljudska Samouprava

Glasiło gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravnništvo:
Kočevje št. 18.

Telefon šte. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Na razpotju. — Prelom Anglije z Rusijo. — Zveza Slovenije preko Kočevja z morjem. — Občni zbor „Dijaškega Doma v Kočevju“. — Tedenske vesti. — Iz NRS. — Iz sodne dvorane. — Gospodarstvo. — Inseati.

Na razpotju.

Kočevje, dne 9. julija 1927.

Osem dolgih let burje in prepira smo potrebovali, da je proniknilo tudi v najvišjih vrhovih državnega vodstva prepričanje, da naše vodilne stranke po svojih oficijelnih zastopnikih nimajo pravega razumevanja za potrebe ljudstva in neodložljive naloge naše nacionalne države in da niti vsakdanjim nalogam javnega življenja niso kos. Medsebojne osebne intrige in intrigice na političnih tleh centralnega vodstva države, zmerjanje po časopisju, hujskanje drug na drugega po shodih, sicer pa večni boj le za to, kdo bi vodil vlado in ministre in s tem državno moč v svoje roke, da žnjo, ne vstvarja dobrine ljudstvu, za kar menda volimo poslance, ampak le za to, da se u dari po političnem nasprotniku sodržavljanu in popravi morda svoja navidezno gospodarska v resnici pa le političnim svrham strankinih voditeljev služeča svoja podjetja z državnim denarjem — to je bila politika vseh naših strank v zadnjih osmih letih. Kaj čuda, da so izginili iz javnega življenja vsi idealisti, da so se poštenjaki stisnili v kot, ljudske mase so pa postale nezaupne in apatične. S tem, da je izginil iz javnega življenja idealizem, so izginile tudi visoke in plemenite ideje, tiste ideje, ki podirajo slabo in vstvarjajo dobro, — tudi nove države, ako je treba —, a s tem, da se je polastila ljudskih mas apatija nasproti javnim poslom in nezaupanje v vstvarjajočo moč voditeljev, se je ustvarila atmosfera, dostopna vsem podzemnim silam ter tem dala priliko, da one nevidno zberejo ljudsko moč v svojih rokah ter jo v trenutku, ki se bo njim za nje in njihov cilj zdel ugoden, puste eksplodirati...

Da se to prepreči, je bilo treba vzeti diskreditiranim in nesposobnim voditeljem državno moč iz rok ter preko oficijelnih vodstev vseh strank sestaviti volilno vlado iz mož, katerih roke in sloves so čisti ter dati tako narodu priliko, da si ob strogem varovanju demokratičnega principa, ustave in zakonov izbere svobodno nove moče, nove voditelje svoje usode.

11. september 1927 postane vsled tega lahko mejnik v razvoju naše narodne države in svobodnega ljudstva, lahko pa tudi spomenik lastne politične nezrelosti.

Priznavamo, da je pri danem položaju, ko obvladujejo ali bolje: maše usta javnemu mnenju potom mogočnega časopisja še stari parizanski magnatje, treba za tak zamahljaj in naskok moža trdnega značaja, jasnega upogleda in železnih živcev, pa tudi absolutno zanesljivega ločilca idej, moža, ki v delu za uspeh in zastavljeni cilj zna ločiti pravo zlato od mačjega zlata.

Mož pa, ki za ta cilj veže nosilce različnih nasprotujočih si idej in meče v svoj politični lonc poleg dobre torte tudi zelje, kašo in močnik, si že sam piše svoj politični mene tekkel fares, a državi in njeni ideji bo provzročil nenadomestljivo škodo.

To v album to pot politično odločujočim faktorjem.

Dr. S.

Prelom Anglije z Rusijo

preti, da bo preobrnil svetovno politično ravnotežje, ki je bil z muko in žrtvami ustvarjen v Lokarnu. Težišče dvoboja med Anglijo in Rusijo se je na en mah preneslo iz rižovih poljan Jangtsekianga v Evropo, iz puško in krvavih bajonetov kitajskih generalov na evropsko diplomatsko šahovsko mizo. Nesigurnost angleških šans v Vzhodni Aziji in zbližanje Nemčije in Francije je Angliji predočilo grozečo izolacijo v Evropi. Vsled tega je nenadoma prekinila vse zveze z Rusijo, v nadi, da potegne merodajno Evropo v očigled boljševiški nevarnosti za seboj. Že danes se lahko reče, da se ji naskok ni posrečil — gospodje lordi, ki na Angleškem vedre in oblačijo, so se politično uračunali. Vsled tega poskušajo zanesti nesoglasje med Nemčijo in Francijo. V ta namen se Anglija — potom časopisja seveda — izreka za združitev Avstrije z Nemčijo, ponižuje v malenkostih francoske zaveznike, Nemčiji in Italiji pa skuša iti kar največ na roko, da bi tako izolirala Francijo in jo konečno v sili ali pridobila za svoj protisovjetski koncept ali pa ji postavila nasproti kontinentalne vesile, ki bi ji držale ravnotežje, da bi Anglija med tem izpeljala svoj udar na ruske Sovjete si tako za daljšo dobo osigurala preponderanten položaj v Aziji in s tem v svetu. To slednje bi silno ponižalo francoski prestiž v svetovni politiki; od spretnosti francoskih

diplomatov zavisi, da se ta grozeča pregrupacija ne izvrši na stroške Francozov.

Mi Jugoslovani pratimo to precej nevarno igro angleških lordov s popolno pozornostjo, ker gre koncem koncev tudi za slovansko kožo. Slovanom Angleži niso bili nikdar naklonjeni in jim tudi nikdar ne bodo. To je aksijom, ki dopušča izjeme taktičnega značaja, jedra te zgodovinske po stoletjih potrjene resnice pa ne morejo te izjeme spremeniti. Naj se ima o sovjetih in njih voditeljih tako ali drugačno mišljenje, dejstvo je in ostane, da bi v slučaju britskega navala na Rusijo branili sovjeti ne samo sebe, ampak tudi slovansko zemljo in slovansko moč in veljavo v svetu. Slovansko moč in veljave v svetu pa je ozadje, iz katerega zamore edino zanesljivo, brez ozira na vlade, črpati tudi naša država svojo politično moč.

In s tem je v jedru rešeno tudi naše stališče v tem svetovnem sporu.

Zveza Slovenije preko Kočevja z morjem

je zagotovljena. Te dni se je mudila namreč v Kočevju posebna ministerijelna komisija za zgradbo novih železnic, da si ogleda teren in določi smer nove železnice na podlagi sklepa delegacijske ministerske komisije strokovnjakov, ki je zborovala od 15. do 18. decembra 1926 v Beogradu. Kot znano, se je ta sklep glasil, da naj priključek Kočevja na sušaško progo določi posebna ministerska komisija na licu mesta. Ta komisija je prišla dne 3. julija v Kočevje in je začela takoj s preiskovanjem terena. Na čelu te komisije je bil generalni direktor državnih železnic v. p. ing. Babovič, člani pa prof. ing. Vasković, načelnik v prometnem ministerstvu državnih železnic, ing. Dimitrijevič ter vseučilišni profesorji kot geološki strokovnjaki Alačević in Lukačević iz Beograda, prof. Koch iz zagrebske univerze in ing. Marković iz Beograda, slednji tudi, kot šef sekcije, ki bo imela sedež v Kočevju. Gospodje so si ogledali svet in projekte ing. Klodiča, ing. prof. Musila ter Župneka. Dne 6. julija so se povrnili v Kočevje, kjer jih je sprejel in pozdravil mestni župan kočevski Dr. Ivan Sajovic ter jih povabil na banket, ki ga je na čast tem strokovnjakom in osta-

lim v Kočevju v važnih državno-gospodarskih vprašanjih se mudečim gostom pridila mestna občina kočevska v hotelu „Trst“. Zaeno žnjimi so bili povabljeni tudi slučajno v Kočevju se mudeči generali in njih oficirji ter vse mestne korporacije in zavodi z njih predstavniki. Velika dvorana hotela Trst je bila lepo okrašena ter je komaj sprejela številne visoke tuje in domače goste. Vrsto pozdravov je otvoril imenom Mestne občine kočevske mestni župan Dr. Ivan Sajovic, ki je v prisrčnem govoru pozdravil visoke goste, predvsem šefa ministerijelne komisije, in pa generaliteto, pa tudi navzoče Hrvate iz gorskega kotara, Delnic in Zagreba, povdaril globok pomen tega večera, ko so se v skupnem pozitivnem ustvarjanju gospodarskega napredka Slovenije in kočevskega okraja znašli v Kočevju v skupnem delu tako Srbi, kakor tudi Hrvati in Slovenci, da z združenimi močmi tudi ta košček skupne naše domovine zvežejo na eni strani z jugom in s tem s srcem naše narodne države, na drugi strani pa z morjem, da nam tako odpro pot do te svetovne prometne žile, in nam ustvarijo pridobitne vire svetovnega gospodarstva. Napija bratsko zdravico Srbom in Hrvatom ter skupnemu plodonosnemu delovanju v blagodat in napredek vseh treh plemen našega troimenega naroda. Imenom Srbov je odgovoril mestnemu županu univerzitetni prof. načelnik ing. Vasković, se zahvalil v izbranih besedah za lepo dobrodošlico in pozdrav mestnega župana ter kočevskega prebivalstva, izrekel prepričanje, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci v slogi in skupnem delu nepremagljivi ter je napil mestu Kočevju in Slovencem z zagotovilom, da bodo ohranili vsi člani komisije na Kočevje in njegovo ljuheznjivo prebivalstvo najlepši spomin. Imenom Hrvatov je pozdravil komisijo direktor Hibšer iz Delnic, proseč jo, da naj delo v interesu siromašnega, a na naravnem bogastvu imovitega gorskega okraja, to je gradbo železnice kar najbolj pospeši in izbere tisto progo, ki odgovarja nujnim gospodarskim interesom številnega prebivalstva gorskega kotara. V istem smislu govori tudi biležnik Briški iz Delnic, ki napija slogi in složenemu ustvarjanju vseh prebivalcev lepe in svobodne naše Jugoslavije, zlasti pa tudi kočevskim Slovencem, ki se požrtvovalno trudijo za novo progo.

Višek celega večera pa je dosegel banket ob patrijotičnem in elegantnem govoru generala Vojislava Vukoviča, ki se je v bodrilnih in izbranih besedah zahvalil mestnemu županu in mestu Kočevju za lepo gostoprimstvo, ki ga uživajo v Kočevju, ter za plemenita stremjenja, ki jih kaže njegovo prebivalstvo za napredek skupne naše otačbine, z zagotovilom, da bo naša otačbina vedno pripravljena na vse za korist in napredek svojih sinov. Frenetično ploskanje in silne ovacije so spontano v počast Srbom in srbski vojski zavalovile po širni dvorani, vmes pa so se oglasili akordi „Bože Pravde“ nakar so ovacije ravnotako spontano prešle v petje državne himne celokupne dvorane. Bil je to diven naravni izbruh patrijotizma vseh navzočih, trenutek, ki je globoko ganil navzoče brate Srbe in ki ga ne pozabi nihče, ki ga je doživel. — V prostem domačem razgovoru je nato med godbo in petjem minul ta prekrasni večer, ki ponese ime kočevskega mesta globoko med brate Srbe in Hrvate.

Občni zbor „Dijaškega Doma v Kočevju“

se je vršil dne 2. julija t. l. v društvenih prostorih v Kočevju. Prišlo je za sklepčnost dovoljno število društvenikov. Predsednik Dr. Sajovic je otvoril zborovanje in podal predsedstveno poročilo. V tem je povdarjal, da je poslovno leto 1926/27 stalo v znamenju gospodarskega in finančnega uravnoteženja društvenega poslovanja, ki se je nasproti lanskemu vsled nakupa Venuševe hiše zvišalo za 50%, nasproti obratovanju v letu 1924/25 pa za 100%. Podal je društvenikom interesantno sliko delovanja, kako je zaeno z odborom na podlagi pooblastil lanskega občnega zbora preuredil, dvignil in kanaliziral svet okrog Venuševe hiše, isto znotraj renoviral v društvene svrhe in jo opremil s potrebnimi mobilijami itd. ter celo poslopje zmoderniziral, vstrežaje modernim higijeničnim predpisom in zahtevam takega zavoda. Posledica tega delovanja, čiščenja in prilagodenja sveta in hiše društvenim svrham je, da je odslej poštevena okolica te hiše od vsake poplave in da se je cela hiša lepo osušila in postala izvanredno zdrava zgradba. Cela hiša služi za spalnice in umivalnice, ki so vzorno v vsakem nadstropju prirejene. Razun tega se nahaja v tem poslopju tudi muzikalna soba in pa soba za radio s postajo. Pri tem delu je šla društvu posebno na roko Trboveljska premogokopna družba, Vodstvo Kočevje, za kar ji izreka posebno zahvalo. Vsled prenosa spalnic v to novo hišo so v starem poslopju postali prosti dve srednjeveliki dvorani poleg prejšnje učilnice, ki se je nato s tema dvoranama razširila v prostorno skupno naravnost vzorno učilnico. Število gojencev je vsled teh pridobitev poskočilo nasproti lanskemu letu za 50% ter bo za prihodnje leto razširitev še za 10% mogoča, da nam ne bo treba toliko prosilcev odkloniti kot smo letos še morali. Oni cilj, ki smo si ga postavili ob nakupu Venuševega posestva, je dosežen.

Da pa zamoremo pokazati na tako sijajne rezultate društvenega delovanja tako v gospodarskem in finančnem kot v pedagoškem pogledu, kot bodo poročali posamezni referenti, pa gre hvala ne samo odboru, ampak tudi ravnateljstvu tukajšnje državne realne gimnazije posebno g. ravnatelju prof. Antonu Burgarju, ki je v pravilnem razumevanju visokih ciljev, ki jih zasleduje naš inštitut, podpiral naša stremjenja v najplemenitejši smeri, in pa šefu pedagoškega vodstva zavoda g. prof. Poloviču in gospodarju prof. Dr. Josipu Ilcu. Naj bo torej dovoljeno izreči iz tega mesta vsem tem gospodom najiskrenejšo zahvalo. (Odobranje.) Gospodar prof. Dr. Josip Ilc poroča nato o lastnem gospodarstvu zavoda. Poda interesantno sliko lastnega obdelovanja društvenega sveta, zlasti polja, živinoreje itd. in pa kako je funkcioniral od njega uvedeni magacinski sistem notranjega poslovanja, ki je zagotovil na eni strani racijonelno gospodarstvo in gospodinjstvo ob varovanju gospodarskih društvenih interesov, na drugi strani pa je izzval občo zadovoljnost gojencev, tako da je zamogel zavod s sklepom šolskega leta zaključiti svoje delovanje v vsakem oziru popolnoma pozitivno, kar dokazujejo tudi številke. Šef pedagoškega vodstva prof. Polovič poda nato občnemu zboru nadvse interesanten referat o delovanju pedagoškega vodstva tako glede učenja, iger, razdelitev časa kakor tudi glede doseženih rezultatov in metod, pri čemur

se posebej omenja, da ni niti en gojenec padel, ampak jih ima izmed 96 koncem leta le par ponavljavni izpit iz enega predmeta. Razlaga svoje izkušnje, pridobljene ob metodah, ki se drže sicer splošnih smernic, ki jih pa prilagoduje pedagoško vodstvo individualno na vsakega učenca ter podaja na podlagi teh skušenj pedagoške smernice za bodočnost. Občni zbor je z veliko pazljivostjo poslušal ta poročila ter jih vzel odobruje in s posebno zahvalo na znanje. Nato je podal imenom nadzorstva industrijalec Anton Kajfež nadzorstveno poročilo, ki naglaša, da je nadzorstvo ponovno, zlasti pa ob koncu šolskega leta, pregledalo vse društveno poslovanje, zlasti pa denarno, ter našlo isto, vštevši knjigovodstvo, vedno v vzornem redu, vsled česar predlaga predsedstvu in odboru absolutorij, ki se ga soglasno sprejme. Društveni podpredsednik ravnatelj prof. Anton Burgar poroča nato o društvenem delovanju glede podpiranja revnih dijakov tukajšnje realne gimnazije in navaja, da sta bila dva nadarjena dijaka vzdrževana celo leto popolnoma zastonj, 15 pa je vživalo društvene blagodati ob znižani obsojbnini. Razun tega je dobilo veliko število dijakov podporo v obliki učnih knjig, pa tudi v obleki, obuvalo itd., enemu se je pa dalo podporo za zdravilišče, kar vse je bilo v znatni meri omogočeno vsled podpore Mestne občine Kočevje, ki jo je v iznosu po Din 5.000 naklonil podpornemu fondu mestni župan Dr. Sajovic, za kar mu izreka posebno zahvalo. Poročilo g. ravnatelja podpredsednika prof. A. Burgarja se vzame z odobravanjem na znanje. Med slučajnostmi se je premostrivalo društveno delovanje za bodoče leto ter naročilo predsedstvu, da naj v okvirju društvenega programa in finančne možnosti izvaja tudi v bodočem letu društveni načrt. Pročitano se je tudi več zahvalnih pisem in telegramov starišev, ki se zahvaljujejo društvu za njegovo blagodejno delovanje in vzgojo njihovih sinov, v katerih se povdarja, da so se vrnili gojenci k starišem popolnoma spremenjeni in vzgojeni v najplemenitejšem smislu te besede.

Tedenske vesti.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander se nahaja od 1. julija dalje v svoji poletni rezidenci na Bledu. Tudi ta rešuje tekoče posle, sprejema politike itd.

Vidovdan je poslavlila kočevska mladina pod vodstvom svojih učiteljev in profesorjev na jako dostojen način. Tako osnovna šola, deklško vzgajališče „Marijin Dom“, na čelu vsem pa tukajšnja Državna realna gimnazija, kjer je mladina deklamirala, predvajala primerne pesmi in vaje. Glavni govor je imel prof. Stanovnik o domovini. Slavnosti se je udeležil tudi slučajno v Kočevju navzoči divizijski general Milan Milovanović z brigadnima generaloma Vukovićem in Simovićem, srezki poglavar H. Loger, mestni župan Dr. Sajovic, dekan Erker, itd. Na lepih uspehih, kot so jih pokazali dijaki ob svojih nastopih, zamoremo ravnateljstvu samo čestitati. Po slavnosti se je vršila otvoritev razstava risarskih del gojencev pod vodstvom prof. Pungartnika, ki je sam razstavil jako učinkovito večjo sliko Kristusa s svojimi učenci sredi pšeničnega klasja. Pozornost so vzbujale zlasti risbe petošolca Smoleta, ki kaže izrazit talent.

Stanovanjska akcija v Kočevju je prišla na seji mestnega občinskega odbora dne 25. junija t. l. v odločilen štadij. Vzpričo

občutnega pomanjkaja stanovanj v Kočevju, kjer so še celo uradniki kot okrajni glavar, državni živinozdravnik itd. brez stanovanja, je na predlog občinskega odbornika Viktorja Medveda sklenil občinski odbor soglasno, da najme do enega milijona Din posojila, iz katerega denarja naj se še leto s sezida vsaj pet stanovanjskih hiš, v stilu, ki odgovarja razvoju mesta in na svetu, ki naj ga kupi mestna občina dogovorno s Premoženijsko upravo. Taka hiša bi stala ca Din 100.000. Ker je v mestu 10 reflektantov z denarjem in stalnimi dohodki, naj bi se hiše eventuelno oddale v last posameznim reflektantom za nabavno ceno in proti sigurnim pogojem. Razen tega naj bi se najelo do Din 2.000.000 posojila, da se postavi dogovorno z Mestno hranilnico in Premoženijsko upravo med Morokutijevo hišo in lekarno lepo mestno hišo, v kateri naj bi bili nastanjeni mestni uradi itd. zgoraj pa stanovanja. V ozadju naj bi se napravila separatno toda v isti zgradbi topla parna kopel s prhami in banjami. Hiša, v kateri so sedaj nastanjeni uradi in pošta, je bila že l. 1893 proglašena za podrtijo in se resno ruši. Pošta se s 1. oktobrom že preseli, drugi uradi se pa nimajo kam. Proti tej soglasni odločbi mestnega zastopa so se pritožili nekateri Kočevjarji iz mesta. Navajajo, da je v mestu dovolj stanovanj, in da kočevski obrtniki baje vsled pomanjkanja materiala niso pripravi ali sposobni za izdelavo novih stavb. V ostalem je pa ta pritožba tudi take vsebine, da jo bo županstvo kot se sliši odstopilo državnemu pravdnistvu, da isto presodi, če ni podan pregrešek po § 104 srbskega kazenskega zakona in da postopa proti podpisnikom. Če drugega ne bodo Kočevjarji s to pritožbo vsaj to dosegli, da se zidanje zavleče do jeseni, ker županstvo do rešitve pritožbe po zakonu ne sme ničesar ukreniti. Tisti, ki bodo čez zimo na cesti, naj gredo pa iskat stanovanje k podpisnikom te pritožbe in njih zaplečnikom. O zadevi se bo govorilo še na javnih zborovanjih ter se na to vprašanje še povrnemo.

Slovenci v Kočevju smo glasom „Gottscheer Zeitung“ in „Gottscheer Kalender“, kar oboje izdaja v jedru ista grupa ljudi, ki živi tudi od slovenskih grošev, privandrance. Torej v naši lastni državi sme narodna manjšina, ki si je izbrala našo nacionalno državo za svojo domovino, psovati državno ljudstvo za privandrance. Če nekaznovano, bomo videli.

Iz NRS.

Seje Glavnega Odbora NRS pred volitvami ne bo. V stranki sami se vrši razčiščevalni proces, o katerem naj odločijo volilci. Seja Glavnega Odbora bi položaj le komplicirala. Posamezni voditelji postavljajo kandidature v sporazumu z ožjimi svojimi pristaiši. Takozvani Ožji Odbor, ki ga tvorijo

le beograjski člani Glavnega Odbora, tudi postavlja kandidate kot je delal pok. Nikola Pašić, kateremu pa vsled njegove velike avtoritete in zaslug ni te forme nihče odrekal, dasi je kompetenten zato le Glavni Odbor. O vsem imajo odločati sedaj volilci. Opozarjamo na današnji članek „Na razpotju“.

Družabni večer članov Narodne Radikalne Stranke v Kočevju se je vršil v soboto dne 2. julija t. l. od 8. do 11 ure ob jako močni udeležbi članstva pri „Kropfu“. Pri tej priliki je predsednik Mestne organizacije mestni župan Dr. Sajovic podal širše poročilo o stanju in prilikah stranke v Beogradu ter o tendencah volilne vlade Velje Vukičevića. Povedal je o tendencah mariborskih in ljubljanskih radikalov, da bi se zvezali s SLS ter povdaril, da zamore o tem odločati samo širši forum zaupnikov, ki razpolaga s kroglicami, ne pa par gospodov, ki jih v to ni nihče pooblastil. Narodno Radikalno Stranko smo v Sloveniji ustanovili baš vsled tega, da pride res demokratično načelo enakosti in bratstva tudi v politiki do veljave, ne pa da dela politiko par ljudi zakulisno in na komando, kot je bilo doslej v Sloveniji pri vseh strankah običajno. Ako NRS ničesar drugega ne prinese v Slovenijo kot ta demokratični princip, je prinesla veliko. Ker vsi volilci smo le ena enakopravna družina državljanov, ki se imamo prosto, ne pa na komando odločiti, kako naj se vodijo državni in javni posli. Ako pa NRS niti tega načela ni prinesla v Slovenijo, potem pa je vseeno, ako je ni. Kabinetne politike imamo dovolj. V ostalem pa živimo v kritični prehodni dobi celotnega javnega življenja, ki zahteva temeljito preorientacijo v mišljenju in delu, ako hočemo, da to svojo nacionalno državo enkrat uredimo, ker gospodje dosedanje poslanci v osmih letih še niso utegnili tega storiti. Čemu pa mi te gospode volimo in pošiljamo v Beograd, ako ne zato, da nam vstvarijo dobro zakonodajo ter preskrbe za red v upravi in sodstvu?

Sedaj, ko bodo prirejali ti gospodje shode in se zopet poganjali za naše kroglice, jih bomo morali pobližje ogledati (Bravo-klici). — Prehajajoč na lokalno politiko pove govornik, da imenuje tkzv. „Gottscheer Kalender“ in „Gottscheer Zeitung“ nas kočevske Slovence „Zugewanderte“, to je privandrance. Naj mu bo dovoljeno, da javno ugotovi, da svedoče imena krajev, vasi in rek, da je bila kočevska zemlja preje slovenska, predno se je prednikom današnjih Kočevjarjev, o katerih itak vemo, kedaj in kako so prišli v naše kraje, sploh kaj sanjalo o naši zemlji. Zato se tisti kočevski zaleteli, ki nas poštene in delovne kočevske Slovence imenujejo privandrance, motijo v naslovu in osebah. V ostalem smo pa mi na svoji lastni zemlji, v svoji lastni nacionalni državi in smo prekulturni, da bi brž komu rekl privandranec. Ako kakšnemu prismojenemu pangermančku, čigar prednik je pa morda tudi privandral v Kočevje, ni v naši državi in našem Kočevju

všeč, je imel priliko, da si je z opcijo pomagati tja, kamor ga vleče srce. (Živio-klici.) Sicer mu je pa pot še vedno odprta. In ako nas v naši lastni državi pred takimi neslanostmi ne bo zaščitila država, se bomo pa zaščitili sami. (Gromovito odobravanje in ploskanje.) Ako stopimo na kočevske ulice, se bo kmalu pokazalo, koga je več, nas ali privandrance. V ostalem me pa veseli, ko zamorem ugotoviti, da je ogromna večina kočevskega ljudstva v vsakem oziru poštenega in pametnega zadržanja in da je le par nezrelih hujskačev tu, ki jim je zveza s SLS (fej klici) zmešala glavo, tako da so izgubili merilo za realno razmerje sil in položaja in mislijo, da se povračajo v Kočevje predvojni časi, ko se v Kočevju še pisniti ni smelo slovensko. Ti časi so minuli enkrat za vselej. Tem par hujskačem bo treba brezobzirno stopiti na vrat in v Kočevju bo zopet mir. (Ploskanje in živio klici.) Ti hujskači so začeli na eni strani politični in osebni boj proti vodilnim osebam, da bi tako vzdrli enotnost v slovenskih vrstah, na drugi strani pa gospodarski s hujskanjem proti obstoječim denarnim zavodom, da bi tako svojo denarno zadruho podprli. (Klici: „Saj še Konsumvereina niso pokopali, pa že ustanovljajo novo zadruho!“) Tem brezvestnim hujskačem je vseeno, če se v Kočevju vsa industrija podere, da bi le oni prišli na svoj račun in pri tem udarili Slovence, pa če prav bi šlo pri tem tudi na stotine Kočevjarjev na cesto. Žalostno je le, da naše upravne oblasti proti taki gonji ne najdejo primernih sredstev. S težkim trudom smo privabili novo industrijo v Kočevje, ki začne še letos delovati; toda kdo garantira, da se v zadnjem trenutku ne skesa, ker kdo bo šel med take hujskače ter si vstvarjal pri takih razmerah nemirno existenco? In končno mi „privandrance“ kočevski Slovenci smo oni, ki dajemo tu denar hišnemu posestniku, trgovcu in obrtniku, da zamoreta živeti na svoji zemlji in lahko mirne duše konstatiram, da bi brez privandranja kočevskih Slovencev najmanje še polovica Kočevjarjev morala s krošnjo po svetu s trebuhom za kruhom. Le z združenimi močmi bo Kočevje kaj veljalo ali pa bo — dolga vas, v kateri ne bo ne industrije, ne uradništva in ne delavstva, ki vsi donašajo gotovino, da si marsikdo lahko postavlja lepe hiše, kupuje avtomobile ter devlje denar v stran, kar konečno vsakomur tudi privoščimo. Toda zmerjati se pa ne damo, ker mi smo na svoji zemlji in v svoji lastni nacionalni državi, kar naj vzame vsakdo enkrat za vselej na znanje. (Gromovito ploskanje in živio klici.) V tem nacionalnem kočevskem konglomeratu pripada NRS častna naloga, da zbira pod svoje okrilje vse državljane brez razlike narodnosti, toda le one, ki našo državo tudi z dejanji in ne samo s hinavskimi besedami priznavajo. Tudi za te slednje bomo našli leka. (Klici: „Ricinus!“) Da, morda bi jim tudi fašistovski ricinus ne škodil. V ostalem je pa neobhodno potrebno, da se mi

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko.

Je dragevoljé strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Obrestovanje vlog do dneva pologa do dneva dviga:

brez odpovedi 5%
na 1 mesečno odpoved 6%
na 3 mesečno odpoved 7%
na 6 mesečno odpoved 8%

Rentni in invalidski davek plača banka sama.

Uradne ure: od 1/29. do 12. predpol. in od 3. do 5. ure popoldne.

Glavnica . . . 3.000.000 Din
Rezerve proti . . . 700.000 „
Stanje vlog ca 20.000.000 „

Brzjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

sami, ki smo bratje po jeziku in krvi, drug drugega oklenemo in gremo, združeni z vsemi poštenimi močmi, v boj za onimi cilji, ki jih spoznavamo za prave v svrhu občega napredka vseh brez razlike narodnosti ali stanu. (Živio klici in ploskanje.)

Iz sodne dvorane.

Novomesto, dne 4. julija 1927.

Danes sta bila tu pri tajni razpravi pod Vr III 43/27 obsojena oče in hči R. iz kočevskega sodnega okraja vsak na dva meseca težke ječe radi krvosramstva. Naznanil jih je zasebni udeleženec posestnik F. iz Sp. L., katerega je tožila obsojena hči R. radi očetovstva, ta pa se je branil, da v 4½ mesecih vendar ne more biti oče in je podal kazensko ovadbo radi krvosramstva med očetom in hčerjo. Oče in hči sta bila obsojena na podlagi lastnega priznanja. Zasebnega udeleženca F. je zastopal odvetnik Dr. Sajovic iz Kočevja oziroma njegov substitut Dr. Globevnik iz Novega mesta.

Opomba uredništva. Smo mišljenja, da je boljše, da ostanejo take stvari, ki so tudi v kočevskem okraju in tudi med Kočevjarji le izjeme, ki ne morejo škodovati ugledu celote, med sodnimi zidovi. Ker pa so volitve, so gotovi kočevski zaleteli hoteli izrabiati to mučno stvar politično proti Dr. S., ki je kot odvetnik zastopal zasebnega udeleženca in bil tudi zaslišan kot priča ter so v lističu „Gottscheer Zeitung“ bili plat zvona. Če v korist lastnega ugleda, je vprašljivo. Vsled tega prinašamo to poročilo, da sliši javnost tudi drugo plat. Če bo potreba, bomo pa nadaljevali.

Gospodarstvo.

Bilanca mestne hranilnice v Kočevju.

Pri zadnji odborovi seji mestne hranilnice kočevske, ki se je vršila dne 30. junija t. l. je bil zaključek za leto 1926 sprejet z odobritvijo vseh članov odbora.

Kljub krizi, ki teži gospodarstvo že leta sem, so se razmere pri hranilnicah v splošnem in posebej še pri mestni hranilnici razvijale zadovoljivo navzgor. Vloge so narasle na Din 20,976.305·91 proti Din 19 milijonov 117.539·23 v letu 1925, torej so se zvišale za Din 1,858.766·68.

Stanje hipotekarnih posojil se je zvišalo od Din 3,841.611·38 na Din 5,104.710·11. Vsled popolnega odplačila in amortizacije se je odpisalo Din 507.801·27, dočim se je na novo izplačalo Din 1,770.900. Donos obresti je znašal Din 364.361·62 proti Din 235.826·71 v letu 1925.

Stanje menic se je od prejšnjega leta tudi zvišalo od Din 3,500.859 na dinarjev 3,778.899·90. Vnovčenih je bilo za dinarjev 1,358.509·10, dočim se je novih izplačalo za Din 1,636.550. Donos obresti je znašal Din 446.408·85 proti Din 312 709 v letu 1925.

Stanje vrednostnih papirjev je koncem leta 1925 znašalo Din 1,393.188·25. Leta 1926 je bilo novo kupljenih za Din 383.160, prodanih pa za Din 87.324·50.

Predvojni papirji, osobito vojno posojilo je došlo do popolnega odpisa, tako da je stanje vrednostnih papirjev znašalo koncem leta 1926 Din 734.794.

Vloge pri denarnih zavodih, ki so znašale koncem leta 1925 Din 9,367.425·16, so se zvišale leta 1926 na Din 10,695.139·99.

Celokupni denarni promet je preteklo leto dosegel Din 34,934.672·80.

Predvojni papirji (avstrijski, ogrski itd.), všteti vojno posojilo, so torej v celoti in in dokončno odpisani in je s tem odpravljena najtežja dediščina prejšnjih uprav izza vojne in tej sledeče dobe.

Pri tej seji se je govorilo tudi o gonji neodgovornih elementov proti zavodu. Povdarilo se je, da nudi mestna hranilnica popolno varnost za vse vloge. Varnost je zajamčena predvsem s hipotekami in menicami, ne glede na to, da jamči za vloge mestna občina s svojim premoženjem in s celo svojo davčno močjo na podlagi zakona iz leta 1845 in na podlagi sklepov občinskega odbora ter premoženjska uprava mesta Kočevje z zemljeknjižno garancijo po Din 15,000.000, tako da so vse vloge brez razlike pupilarno varne.

To dejstvo in gornje številke priporočajo zavod, ki napreduje in se razveseljivo razvija navzlic težkim gospodarskim razmeram, v katerih živimo.

Borzna poročila

Ljubljanska borza.

Efekti: Investicijsko posojilo 83 50, Vojna škoda 341—342. Zadolžnice Kranjske dež. banke 20—22, Zastavni listi 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150, Merantična Kočevje 98—98, Prašedion 850. Kreditni zavod 160—170, Trbovlje 0—460, Vevče 138, Stavbna družba 55—0, Šešir 104.

Ali sem že plačal naročnino?

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Pozor!

Naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in okolici, da sem otvoril svojo

urarsko delavnico

v Kočevju štev. 129 (Gnadendorf) v hiši gospoda krojaškega mojstra Friderika Schauer.

Prevzemam vsakovrstne ure v popravo, izdelujem vsako delo vestno in zanesljivo in jamčim za popravila leto dni.

Priporočam se obči naklonjenosti

Mihael Abranovič.

Cementno opeko

prvovrstno blago, po Din 1·12 komad, franko skladišče Kočevje nudi, dokler traja zaloga

Matija Klun

Kočevje.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche
izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija. Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokonzerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000·—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%

